

מאמר שבועי בדרכי עבודת ד' ועניני הזמן

מפי מרן פוסק הדור

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

בעל תשובת והנהגות

פרשת תזריע מצודע תשפ"ג

אין לקפוץ מדריגות בעבודת ה'

"ולקחה שתי תורים או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת", (י"ב ח)

פירש"י, "לא הקדימה הכתוב אלא למקראה, אבל הקרבת חטאת קודם לעולה", ע"כ.

וראו להבין, מאחר שבמציאות מקריבים את החטאת קודם העולה, א"כ מדוע הקדימה תורה לכתוב את העולה לפני החטאת.

ונראה לפרש, שבאמת העולה חשובה יותר מהחטאת, שהחטאת רק מכפרת על העוונות, אבל העולה היא דרגה יתרה מזו שהיא דרגה של 'עולה תמימה לה', וזהו התכלית הנרצה שיקריב האדם את עצמו כעולה לקב"ה בחייו, ולכן נכתב בתורה העולה קודם חטאת, כי לכתחילה ראוי שהאדם יהיה כעולה תמימה לקב"ה.

אולם, בסדר ההקרבה בפועל, יש להקריב חטאת קודם עולה, ומשום שלאחר שהאדם חטא, לא יוכל האדם לקפוץ מדריגות עד כדי שירגיש בנפשו שהוא במדריגת "כליל לה", בשעה שעדיין ישנם בידו עוונות ולא הביא עדיין את חטאתו לכפר על חטאו, ולכן עליו להביא תחילה קרבן חטאת כדי לתקן עצמו ולכפר על חטאיו, ורק אח"כ יוכל להתקדם הלאה ולהביא קרבן עולה, כדי להיות כל כולו עולה תמימה לה.

◆ ◆ ◆

זהו כלל בעבודת ה', שאין 'לקפוץ מדריגות' בעבודת ה', אלא צריך להתקדם לאט לאט כפי מצבו ומדריגתו.

ושמעתי מהגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל שאמר בשם הסבא מקלם זצ"ל, על מה שמובא בגמ' בחולין (ק"ה ע"א) "אמר מר עוקבא אנא להא מילתא חלא בן חמרא לגבי אבא, דאילו אבא כי הוה אכיל בשרא האידנא, לא הוה אכל גבינה עד למחר עד השתא, ואילו אנא בהא סעודתא הוא דלא אכילנא, לסעודתא אחריתא אכילנא". [אני חומץ בן יין לגבי אבי, שכאשר אבא היה אוכל בשר, הוא היה ממתין מלאכול גבינה עד שהיה עובר כ"ד שעות, ואילו אני לא ממתין כל כך הרבה זמן, אלא רק שיעור של הפרש בין סעודה לסעודה].

ולכאורה קשה, שימתין גם הוא כ"ד שעות, ויהיה בדרגת אביו, ולמה קרא לעצמו חומץ בן יין, ופירש בזה הסבא שהוא הכיר את עצמו שהוא לא בדרגה כל כך גבוהה שבאופן טבעי הוא מרגיש צורך לעשות הרחקה של כ"ד שעות בין בשר לחלב, וכיון שהוא לא בדרגה הזאת, ממילא אין כל טעם שיעשה כן, שאין קפיצה במדריגות בעבודת ה'.

דרכי הזהירות מעוון לשון הרע

"והיה בעור בשרו לנגע צרעת", (י"ג ב)

ראוי לדעת שאע"פ שבזמנינו אין נגע צרעת הנראית בגוף, עדיין הצרעת נשארת חקוקה בנשמת האדם, וכמו שאמרנו חז"ל (תנחומא מצורע ב) לבאר הפסוק (משלי כ"א, כ"ג) "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו", אל תיקרי 'מצרות' אלא 'מצרעת', וביאר בזה השל"ה הקדוש (פסחים מצה עשירה דרוש שלישי), שהצרעת נחקקת בנשמת האדם, וזהו מה שאמרנו "שומר מצרעת נפשו", שמי שנזהר מדיבורי לשון הרע הוא שומר את נשמתו מצרעת, [ד"נפשו" היינו נשמתו, וכמו שביאר שם השל"ה], אבל מי שלא נזהר מלשון הרע, נשמתו נעשית מצורעת עד שישוב בתשובה.

וביאר הדברים נראה, שעיקר הצרעת היא בנשמה, אלא שבזמנים קודמים שהקב"ה היה נוהג עמנו בגלוי, הייתה הצרעת שבנשמה ניכרת בגוף בדמות נגע, אבל בזמנינו שאין לנו זוכים להנהגת ה' בגלוי, אין הצרעת ניכרת בגלוי אלא היא נשארת בנשמה בלא שנוכל להכיר בה בעולם הזה.

אכן אף שבעולם הזה הגוף מחפה על הנשמה ואין מתפרסם קלונו ברבים, אבל בצאת נשמתו מהגוף לאחר פטירתו, אם לא שב בתשובה, נשמתו מלוכלכת בנגעים וקלונו מתפרסם לעין כל לנצח, ונשמתו יושבת בדד מחוץ למחנה שכניה ה"ו ואוי לנו מיום הדין.

ובזה יש לפרש טעם הדבר שהאריכה תורה כל כך בדיני נגעים, ואע"פ שלא מצינו כן בכל דיני התורה שאפילו בחמורות התורה מקצרת, דכיון שעיקר הצרעת היא בנשמה לכן האריכה בזה התורה כל כך להזהיר אותנו לשמור על הנשמה שהיא חביבה מאוד אצל הקב"ה.

◆ ◆ ◆

בספר שמירת הלשון שער הזכירה פרק ו' הביא מספר הקנה שכתב, שאף שבזמנינו אין הקב"ה מביא עונש צרעת על עוון לשון הרע, אבל עדיין מעניש הקב"ה את בעל לשון הרע בעניות, כי שקולה העניות כצרעת, (והיינו מפני שגם

העני וגם המצורע חשובים כמת, וכמבואר בגמ' בנדרים ס"ד ע"ב), ומי שמטמא פיו רח"ל בלשון הרע נענש לפעמים בעניות שהיא תחת הצרעת, ושומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו.

ביאור תפילת אבינו מלכינו מחוק ברחמיך הרבים כל שטרי חובותינו

בסדר תפילת אבינו מלכינו אנו מתפללים "אבינו מלכינו סלח ומחל לכל עוונותינו", ואח"כ מוסיפים עוד תפילה "אבינו מלכינו מחוק ברחמיך הרבים כל שטרי חובותינו", וראוי להבין מהו כפלות התפילה הזאת, והרי שטרי החובות הם הם העוונות, ומחיקת השטרות זהו על ידי סליחה ומחילה, וא"כ יש לתמוה מה נוסף עוד בתפילת "מחוק כל שטרי חובותינו", ויותר מתפילת "סלח ומחל לכל עוונותינו".

ונראה לפרש בזה, שהתפילה השניה היא על העבירות שבעל לשון הרע מקבל מאותם אנשים שדיבר עליהם לשון הרע, וכמוש"כ בחובות הלבבות שער הכניעה פ"ז, ובאורחות צדיקים שער הענוה ש"ביום הדין מראים לרשעים עבירות שלא עשו, וכשיאמרו, הלא לא עשינו, ישיבו להם, אלו העבירות עשו אותם שסיפרת עליהם לשון הרע ונטלו מהם ונתווספו עליכם", וא"כ "שטר חוב" יש כאן, אבל אין זה עוונותיו הפרטיים, ולכן מוסיפים להתפלל שהקב"ה יקרע את "שטרי חובותיו" הללו, והיינו עוונות חבריו שעברו אליו על ידי שסיפר לשה"ר.

חובת התבוננות ודרישה וחקירה קודם שמחליטים על אדם שמוטר לדבר עליו לשון הרע לתועלת

"וראה הכהן את הנגע בעור הבשר ושער בנגע הפך לבן וגו', וראה הכהן וטמא אתו", (י"ג א.)

יש לדקדק מדוע נכתב בסוף הפסוק "וראה הכהן", והרי כבר נכתב בתחילת הפסוק "וראה הכהן", וא"כ כל הפסוק עוסק במעשי הכהן לפי ראייתו, והיה צריך לסיים לכאורה "נגע צרעת הוא וטמא אותו", ומדוע חזר הכתוב וכתב פעם נוספת "וראה הכהן".

ושמעתי לפרש בזה, שהתורה רמזה לנו בזה, שלפני שהכהן מחליט לטמא את האדם, דבר שטומן בתוכו משמעות חמורה מאוד לחייו, להוציא מסביבתו וממשפחתו ולהיות במעמד שפל של מצורע, עליו להתבונן היטב, ולא ימהר להוציא פסק דין על אדם מישראל בהסתכלות ראשונה, אלא יתבונן שוב פעם, שכן אולי בפעם שניה יראה את הדברים אחרת ויחליט שאין זה נגע טמא.

ומכאן יש לעורר, שקודם שמחליטים שמוטר לדבר 'לשון הרע לתועלת', או שבאים להחליט על אדם מסוים שיש 'מצוה' לדבר עליו לשון הרע, יש לבדוק הדבר לעמקו בבדיקה וחקירה אם אמת הדבר או שמא נגוע ומוסת הוא מהיצר הרע שפועל להסיתו לחשוב שעל פלוני יש מצווה לדבר לשון הרע, וכ"ש אם באים להחליט כן על תלמיד חכם, שבדודאי צריך שבע בדיקות וחקירות, שהלא המספר לשון הרע על ת"ח עונשו כפול ומכופל.

אין האדם זוכה לתיקון דצרעת אם פרק עול מלכות שמים

"כולו הפך לבן טהור הוא", (י"ג א.)

הדברים מופלאים, שהרי לכאורה אם נתכסה כל גופו בנגע טמא, היה צריך להיות טמא בטומאה החמורה ביותר, והיאך יתכן שנטהר דוקא על ידי מה שכל גופו מכוסה בנגע.

ונראה לבאר בדרך רמז, דהנה באמת טומאת הצרעת היא לטובתו של אדם, שהרי הצרעת באה על עוון לשון הרע (ערכין ט"ו ע"ב), וזהו מתנה טובה לאדם שהקב"ה מעוררו ומכריחו לשוב מחטאו כדי שיוכל להיטהר מצרעתו, אמנם לא כל בעל לשון הרע זוכה למתנה זו מהקב"ה, אלא דוקא אם הוא נכשל בחטאו מחמת תאוותו והיצר הרע שבוועז בו להכשילו בחטא, אבל אם הוא פורק עול ולא איכפת לו כלל לדבר לשון הרע, אדם כזה אינו זוכה להתעוררות מהקב"ה לשוב בתשובה על ידי טומאת צרעת.

ומעתה מתבאר היטב יסוד הדבר שאם "כולו הפך לבן טהור הוא", ומשום שאם כולו הפך לבן, אות הוא שהוא שקוע היטב מראשו ועד רגליו בעוון לשון הרע, והוא בגדר "פורק עול" שלא איכפת לו כלל מהחטא, והוא אינו זוכה לקבל התעוררות לתשובה מהקב"ה על ידי טומאה בטומאת המצורע.

הפושעים שמתחבאים תחת מסווה כשרות הם הגרועים ביותר

עוד נראה לפרש, שאם ניכר לעין כל שהוא מוקף בסימן טומאה מראשו ועד

רגליו, אין צורך לטמאו ולהרחיקו כיוון שעצם מצבו מכריז להתרחק ממנו, ואין שום סכנה שתמימים וישרים ייסחפו אחריו, אבל אם יש בו רק מקצת לבן ואינו מוקף לגמרי בסימן טומאה, הרי הוא טמא, כי הוא עוד יכול להראות את עצמו כאחד משלנו, ולכן צריך להרחיקו כדי שלא יסית אנשים תמימים וישרים.

וזהו כלל גדול, שאפיקורס שניתק עצמו לגמרי מאיתנו ואין לו שום קשר אלינו, אין סכנתו גדולה כמו מי שמכסה עצמו בכסות טהור שכביכול הוא חרדי.

בדיבור לשון הרע עלול האדם לאבד את כל עולמו

”וטמא טמא יקרא“, (י”ג, מ”ה)

יש לפרש כפלות הלשון ”טמא טמא“, שני פעמים, שהמצורע טמא בשני טומאות, טומאה אחת היא הטומאה שבארץ שנתחייב לצאת מחוץ למחנה וכו', והטומאה הנוספת היא הטומאה בשמים, שהוא רחוק גם בשמים, שהמדבר לשון הרע אין הקב"ה שומע את תפילותיו ותורתו, וכמו שבאמר (ההילים נ' ט"ז) "ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי ותישא בריתי עלי פיך".

ודורשי רשומות דרשו דרש נאה על פסוק זה, "וטמא - טמא יקרא", רק מי שהוא עצמו טמא, קורא על אחרים בשם טמא, שמי שמחוק יהודי כשר בישראל ואומר עליו שהוא טמא, אות הוא שהוא בעצמו טמא.

בני תורה צריכים להיות מוכנים להתבזות כמצורעים בשביל לימוד התורה

”זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו“, (ד”ב)

יש לפרש בדרך רמז, שהתורה מתקיימת דוקא במי שמוכן להשים עצמו

כמצורע היושב בבזיון מחוץ למחנה עבור התורה, וזהו "זאת תהיה תורת - המצורע", שכדי שהתורה תתקיים ביד האדם, על האדם להשים עצמו כמצורע ולהסכים להיות מבזוה ולשבת בדם ומרוחק כדי ללמוד את תורת ה'.

ובדרך זו יש לפרש מה שציווה הקב"ה לגלח את הלויים בשעה שבחר בהם לשרת לפניו, וכמו שנאמר (במדבר ח, ז) "וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם", ובפשוטו העניין צריך ביאור, דמה טעם יש בזה שהלויים שנבחרו להיות משרתי ה' צריכים להתבזות כמצורעים ולגלח את כל שערם (ועיי"ש ברש"י). אכן נראה לפרש את הדברים כפשוטם, שמאחר שהלויים היו שוקדים על עבודת ה', ולא היו עובדים לפרנסתם וגם לא קיבלו נחלה בארץ ישראל, אלא היו מתפרנסים ממתנות כהונה ולוייה שקיבלו מישראל, ממילא היה מעמדם מזולזל כ"שנורערים" (- מקבצי נדבות) או כמי שחיים על חשבון אחרים, ולכן ציווה השי"ת לגלח אותם כמצורעים קודם שנתקדשו למשרתי ה', כדי שיהיו מוכנים מעתה להתבזות כמצורעים ממש כדי להיות משרתי ה', ולא יהא אכפת להם שום ביזוי כאן בעולם הזה, ביודעם את גודל השכר המוכן להם לעוה"ב.

והדברים הללו הם יסוד גדול בזמנינו, שהחופשיים מלעיגים על בני הישיבות ואברכי הכולל שהם ניזונים על חשבון אחרים, והאמת היא שאין אנו מתפעלים מהם כלל, ואדרבה נוח לנו שהם מלעיגים עלינו ומבזים אותנו כמצורעים והעיקר שנזכה ללמוד תורת ה', ואנו שמחים בגורלינו הטוב להיות משרתי ה', ובטוחים אנו בשכר המוכן לנו לעתיד לבוא.

דברי חיזוק להתמדת התורה בימי הספירה

(נאמר בהיכל בית המדרש הגדול תולדות אהרן במעמד סיום מסכת סוטה והתחלת מסכת גיטין ע"י בני הקהילה)

מנצל הזמן ללמוד הרי הוא פוגע ומזלזל בתורה הקדושה.

יש קונה עולמו בשעה אחת

ובגמ' בעבודה זרה (י, ב) איתא על קטיעה בר שלום, "יצתה בת קול ואמרה קטיעה בר שלום מזומן לחיי העוה"ב, בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים", ולכאורה תמוה למה בכה רבי, והלא לכאורה אדרבה היה לו לשמוח על זה שזכה לקנות עולמו בשעה אחת.

ושמעת ממו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל, שרבי התפעל ממה שיכול אדם לזכות ברגע אחד, ולכן בכה על גודל התביעה שיהא עלינו על כל רגע שהיינו יכולים ללמוד ולא למדנו, שהרי בכל רגע היינו יכולים לפעול הרבה מאוד.

ודבר זה יש לכל אחד לזכור - שהקב"ה יודע אצל כל אחד את כל רגעיו בדיוק, האם היה יכול ברגע זה ללמוד או לא, ובכל רגע שהיה יכול ללמוד ולא למד הרי זה הפסד גדול.

ב

פירוד מרשעים כהכנה למתן תורה

והנה בעוה"ר בזמנינו נמצאים אנחנו בגלות תחת שלטון הרשעים בארץ הקודש, ושמעתי פעם על צדיק אחד שאמר על מה שאומרים בתפילת מוסף "מפני חטאינו גלינו מארצינו", שהיום לא גלינו "מארצינו" אלא "גלינו לארצינו", שהרי בתוך ארץ ה' גוזרים עלינו גזירות נגד התורה, וזהו גלות ממש בתוך ארצינו הקדושה.

וצריך לידע שחלק מההכנה לקבלת התורה בימים אלו, הוא להיפרד מהרשעים, וכמו שכתב הרמב"ן על הפסוק (שמות י"ט, ב) "ויחן שם ישראל נגד ההר", שעם ישראל הבדילו מתוכם את הערב רב, ורק לאחר מכן ניגשו לקבלת התורה, וכן מדוקדק בסדר התפילה "והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת", והרי שמקדימים "והבדילנו מן התועים" והיינו שלא יהא שום קשר עם התועים, ואין מדברים דווקא על הפושעים והאפיקורסים במזיד אלא אפילו על ה'תועים' בשוגג, ורק לאחר מכן אפשר לזכות ל"נתן לנו תורת אמת", כי כשרוצים להשיג קדושה מוכרחים להתנתק לגמרי מהטומאה.

וכבר אמר הגה"ק מהרי"ל דיסקין זצ"ל לפרש מה שאומרים בהושענות "הושענא שלש שעות הושענא", שבשלוש שעות האחרונות לפני ביאת משיח היא רוח כפירה נורא בעולם, אבל אלו שהולכים בדרכו - בדרך הריחוק והניתוק מרשעים הם יינצלו, שטומאה נדבק במינו - בדבר שיש בו טומאה, ומי שמתרחק מרשעים ואין בו טומאה הוא יינצל הוא יינצל ויזכה להחזיק מעמד בניסיונות אלו.

ועלינו להתפלל לקב"ה שיוליינו קוממיות לארצינו ונזכה לקבל פני משיח צדקינו במהרה בימינו בקרוב.

עבודת ימי ספירת העומר להתחזק בלימוד התורה

נמצאים אנחנו עכשיו בזמן ספירת העומר שהם ימי הכנה לקבלת התורה, ועבודת הזמן הוא להתחזק בלימוד התורה כהכנה למתן תורה, ולכן כל אחד מבני הקהילה יראה לקבל על עצמו ללמוד את סדר קביעות הלימוד 'עמוד ליום' שנקבע כאן בקהילה על ידי כ"ק הרבי שליט"א, וגם מי שכבר לומד את ה'עמוד ליום', מ"מ יוסיף חיזוק בכך שיקבל על עצמו שלא יוותר על קביעות זמן לזה בשום פנים ואופן שבעולם, ואף אם יש לו עניין נחוץ מאוד מ"מ יתעקש ללמוד בזמן הזה שמויחד ללימוד העמוד ליום.

ואמנם יש שנראה להם שזהו דבר קשה מאוד להתחייב ללמוד בכל יום בשעה קבועה, אבל מי שקובע לעצמו הנהגה זו ששעה זאת היא קודש לה' ובשום אופן לא יתבטל, כבר אינו מרגיש בקושי ואדרבה הוא מתרגל לכך ומרגיש בכך שמחה גדולה.

ובעוה"ר ישנם כאלו שאין להם שעה קבועה ללימוד, אלא לפני הלימוד הרי הם מגיעים תחילה לביתם לקרוא בעיתונים, או שהולכים אצל חבריהם לברר חדשות מהמתרחש בעולם וכיוצ"ב, ורק לאחר שגומרים את כל עסקיהם וכל דיבורי החדשות, אז הולכים ללמוד לאחר שנשאר להם זמן פנוי, ויש לידע שלא זו הדרך, וצריך לקבל על עצמו עול תורה ולהתחייב שבמשך שעות אלו שקובע עצמו לתורה לא יסכים לאבד הזמן בעד כל מחיר שבעולם, וכדאיתא בגמ' שבת (לא, א) שבשעה שמכניסים אדם לדין לאחר פטירתו, שואלים אותו "קבעת עתים לתורה", איתא בפוסקים (ב"י או"ח סי' קנ"ה) שמהלשון "קבעת עתים" משמע שאין מספיק בעצם הדבר שהוא לומד תורה, אלא צריך שיהא לו "קביעות עתים לתורה" - והיינו שיהא זמן מסוים בכל יום שיהא קבוע אצלו אך ורק לתורה, ויהיה אצלו בגדר חוק ולא יעבור.

ובאמת מי שעושה כן זוכה לשכר רב ועצום על כל לימודו הרבה יותר ממי שלומד רק בזמנים שיש לו זמנים פנויים, שכן הקב"ה נותן שכר לאדם כפי מה שהוא מעריך את התורה, ומי שמוסר נפשו ומתגבר ללמוד בקביעות בגדר חוק ולא יעבור גם בזמני קושי, הרי הוא מוכיח שמעריך את התורה מאוד מאוד, וממילא זוכה להעצים ולהעשיר לאין ערוך וגבול את השכר שיקבל לעתיד לבוא על לימודו.

ביטול תורה הוא בגדר "עלבונה של תורה

והנה ידוע מה שאמרו חז"ל (אבות ו, ב) "בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה", והרי מבואר שכל רגע של ביטול תורה הוא בגדר "בזיון התורה", שהרי אם היינו יודעים שללמוד תורה הוא יותר מאבנים טובות ומרגליות, לא היינו מבזים הזמן להבלים, ובהכרח אם מבזים הזמן להבלים הרי זה בגדר 'בזיון' שאין מכירים בערך התורה, ומכאן נתעורר להבין שביטול תורה הוא עבירה גדולה, שאם אינו

לע"נ משה בן בוליסה ז"ל
הונצח על ידי בני משפחתו

ברכת מול טוב לידידנו הגאון רבי יוסף פריץ שליט"א דיין ומורה צדק ומחשובי מרביצי התורה בקהילת קודש 'שבת אחים' פנמה לרגל שמחת הולדת בתו שתחי' יה"ר שיזכה לגדלה לתורה ולחופה למעש"ט

לע"נ אבינו מורינו הרב ר' יעקב בן הרב ר' שכנא קולדצקי זצ"ל
נלב"ע ד' אייר תש"פ, תנצ"ב.ה.
הונצח על ידי בני משפחתו

ניתן לקבל את המאמר כל שבוע במייל: w7110992@gmail.com

לשותפות בהרצת תורה ויראה וקבלת גליונות להפצה באיזור מוגרנים, חייגו: 0799691219 שלוחה 2.

והשאירו הודעה ברורה עם הפרטים והמספר טלפון שלכם

מודפס בסיוע "נזר התפילין - פרודות היכרות"

ההידור שמתהדר בו מן שליט"א

0527671384

לשותפות בזיכוי אלפים ורבות, להנצחה

בגליון לע"נ או לרגל שמחה וכדו';

חייגו לי: 0799691219 שלוחה 3